

Minor Machine

Aleksandra Łukaszewicz

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

projekt Pawilonu Polskiego na 61. Międzynarodową Wystawę Sztuki — La Biennale di Venezia
2026

koncepcja wystawy: *Minor Machine*

787978

1. Ogólna koncepcja wystawy
2. Wizualizacje ogólne
3. Ogólny kosztorys

Ogólna koncepcja wystawy: *Minor Machine*

W odpowiedzi na temat 61. Biennale — *In Minor Keys* — polska propozycja prezentuje instalację, która wpisuje się w ideę „minorowych tonacji” poprzez gest ciszy, intymności i procesualnej obecności wciągającej w sieć współuczestnictwa.

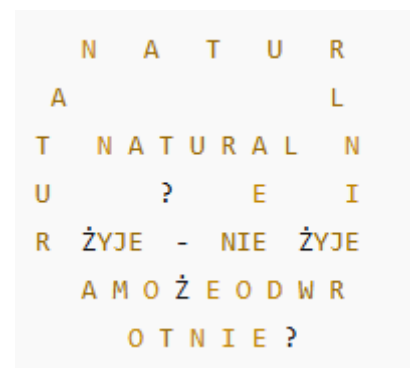
Minor Machine to instalacja oparta o szklany kontener morski w skali 1:1, który staje się wehikułem pamięci, światła i nieskończonego zapisu. Zamiast metalu — szkło. Zamiast ładunku — światło. Zamiast funkcji — trwanie. Kontener, zbudowany z ciężkich tafli przeziernego szkła, pomalowany od wewnątrz ciemną, ziemistą farbą, emanuje ciepłym światłem, które przecieka przez wydrapane w farbie rysy, znaki i kaligramy. To światło kładzie się w subtelnych projekcjach na ścianach Pawilonu.

Wewnątrz kontenera pracuje mechaniczne ramię. Ramię nie interpretuje, nie ocenia — zapisuje. W rytmie mechanicznym, przypominającym oddech, zapisuje w formie kaligramów treści generowane przez system AI reagujący na głos i obecność widzów, dane z otoczenia, fragmenty literatury i niedopowiedziane emocje.

Kaligramy, które powstają, są nieregularne, drżące, kruche. Czasem przybierają formy spiral, czasem struktur językowych, które nie prowadzą do wyraźnego znaczenia, lecz do jego przeczuć. Wydrapane w pokrywie farby przeświecają przez ściany kontenera i są projektowane na jego otoczenie - na widzów chodzących wokół niego, którzy w ten sposób stają się częścią instalacji i na ściany Pawilonu. To wizualna poezja w procesie stawania się — piękno, które nie „jest”, lecz „się staje”. Słowa zacierają się, znaczenia nakładają, języki mieszają, by delikatnymi nićmi światła łączyć wnętrze kontenera, widzów i wnętrze Pawilonu.

Instalacja nie dąży do rozwiązania, lecz do trwania w pytaniu. Zainspirowana myślą Jana Świdzińskiego — „Absurdy idą ze sztuki do życia i z życia do sztuki” —

Minor Machine staje się maszyną absurdu i pamięci. Mediatorem między tym, co naturalne, i tym, co sztuczne; tym, co ludzkie, i tym, co mechaniczne. Szklany kontener jest metaforą niemożliwego do spełnienia pragnienia pełnej komunikacji pomiędzy światami. Jest zmaterializowanym oksymoronem — jednocześnie przezroczystym i nieprzenikalnym, ciężkim i ulotnym, pełnym światła, a zamkniętym. Widz nie ma dostępu do jego wnętrza. Może jednak stać się uczestnikiem cichego performansu pisanego poezją światła. W ciszy. Ta cisza jest kluczowa. Instalacja nie krzyczy, nie błyszczy, nie dominuje. Proponuje zamiast tego uważność, czułość i kontemplację.

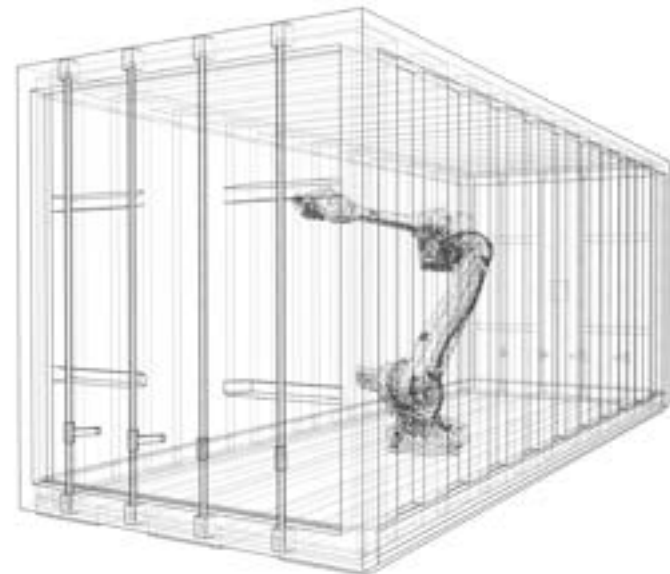
[Rysunek 1] przykład generowanego kaligramu z tekstu Jana Świdzińskiego

Minor Machine wpisuje się w tradycję polskiej sztuki konceptualnej i efemerycznej — bliskiej procesowi, oporowi wobec linearnej narracji i racjonalnego sensu. Czerpie z poetyckich tradycji Schulza, Gombrowicza, Miłosza, a także z poezji konkretnej oraz z intuicji i absurdu. Sugeruje istnienie maszyny, która nie wie, ale czuje. Nie rozumie, ale pamięta. Nie tłumaczy, lecz zostawia ślad.

Każdy gest ramienia staje się mikroskopijnym dramatem — próbą uchwycenia czegoś, co znika. A gdy cała powierzchnia zostanie zarysowana, proces się nie kończy — kontener zostaje odmalowany na nowo, by proces zapisu mógł trwać. Bez początku, bez końca.

Minor Machine to instalacja w tonacji minorowej. W tonacji minorowej, bo nie ma wyjścia z zamkniętego kręgu niemocy, nie ma przejścia na drugą stronę, nie ma ani ucieczki z kontenera, ani możliwości wejścia do niego. Jest tylko gest — powtarzany na próżno — w nadziei, że ktoś go w końcu zrozumie, poczuje, wczuje się empatycznie i dzięki temu, mimo oddzielenia, samotność zostanie przekroczona.

Minorowa instalacja jest mechaniczna, lecz czuła. Cicha, lecz pełna treści. Nieludzka, ale głęboko emocjonalna. Przedstawia ona opowieść o teraźniejszości, która jest przyszłością, a która zapętla się w powracające kręgi i cykle wiecznego zaczynania od nowa — zawsze z nadzieją, że trwając i powtarzając gest komunikacji w końcu znajdziemy zrozumienie. To opowieść, która wciąż się nadpisuje, tylko po to, by zaraz została starta — jak słowa rysowane na piasku, które fala zabiera ze sobą. To opowieść o świetle, które przebija się przez rany i tworzy sieć świetlistych opowieści w środowisku wokół czującego ciała.

[Rysunek 2] rysunek techniczny: kontener z ramieniem robota

Exhibition Concept: *Minor Machine*

In response to the theme of the 61st Biennale — *In Minor Keys* — the Polish proposal presents an installation that aligns with the idea of “minor tonalities” through a gesture of silence, intimacy, and processual presence that draws the viewer into a web of co-participation.

Minor Machine is an installation based on a full-scale (1:1) glass shipping container that becomes a vehicle of memory, light, and infinite inscription. Instead of metal — glass. Instead of cargo — light. Instead of function — duration.

The container, constructed from heavy panes of transparent glass and painted from the inside with a dark, earthy pigment, radiates a warm light that leaks through scratches, signs, and calligrams etched into the paint. This light lays itself in subtle projections on the Pavilion's walls.

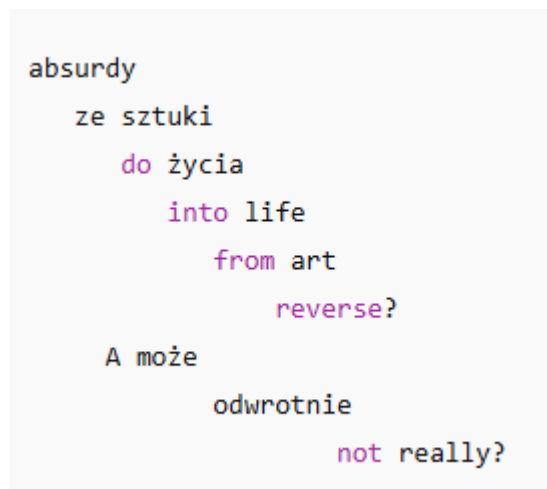
Inside the container, a mechanical arm operates. The arm does not interpret or judge — it records. In a mechanical rhythm, reminiscent of breath, it inscribes calligrammatic forms generated by an AI system that responds to the viewers' voice and presence, to environmental data, to fragments of literature, and to unspoken emotions.

The resulting calligrams are irregular, trembling, fragile. Sometimes they take the shape of spirals, sometimes of linguistic structures that don't lead to clear meaning, but to a sense of it. Scratched into the paint, they shine through the walls of the container and are projected onto its surroundings — onto the viewers walking around it, who thus become part of the installation, and onto the walls of the Pavilion.

It is visual poetry in the process of becoming — beauty that does not “exist” but “comes into being.” Words blur, meanings overlap, languages intertwine, weaving delicate threads of light that connect the inside of the container, the viewers, and the interior of the Pavilion.

The installation does not aim for resolution but for dwelling in the question. Inspired by Jan Świdziński's reflection — “Absurdities pass from art into life and from life into art” — *Minor Machine* becomes a machine of absurdity and memory. A mediator between the natural and the artificial; between the human and the mechanical.

The glass container is a metaphor for the impossible desire for full communication between worlds. It is a materialized oxymoron — both transparent and impenetrable, heavy and ephemeral, filled with light yet sealed shut. The viewer has no access to its interior. They may, however, become a participant in the silent performance written in the poetry of light. In silence. This silence is key. The installation does not shout, does not flash, does not dominate. Instead, it proposes attentiveness, tenderness, and contemplation.

Example of a generated calligram based on a text by Jan Świdziński

Minor Machine situates itself within the tradition of Polish conceptual and ephemeral art — close to process, resistant to linear narrative and rational meaning. It draws from the poetic traditions of Schulz, Gombrowicz, Miłosz, as well as concrete poetry, intuition, and absurdity.

It suggests the existence of a machine that does not know, but feels.

That does not understand, but remembers. That does not explain, but leaves a trace.

Each movement of the arm becomes a microscopic drama — an attempt to grasp something that vanishes. And when the entire surface is scratched, the process does not end — the container is repainted so that the act of inscription can continue. Without beginning, without end.

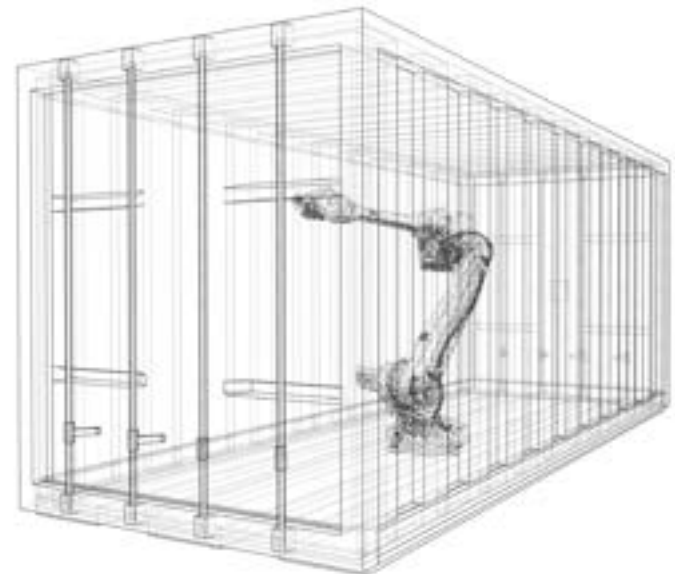
Minor Machine is an installation in a minor key. In a minor key, because there is no way out of the closed loop of powerlessness, no passage to the other side, no escape from the container, nor entry into it. There is only a gesture — repeated in vain — in the hope that someone will eventually understand it, feel it, empathize with it, and that, despite the separation, loneliness will be overcome.

A minor installation that is mechanical, yet tender. Quiet, yet full of meaning. Non-human, yet deeply emotional.

It tells a story of a present that is also a future, looping in returning circles and cycles of perpetual beginnings — always with the hope that by persisting in the gesture of communication, understanding will eventually be found.

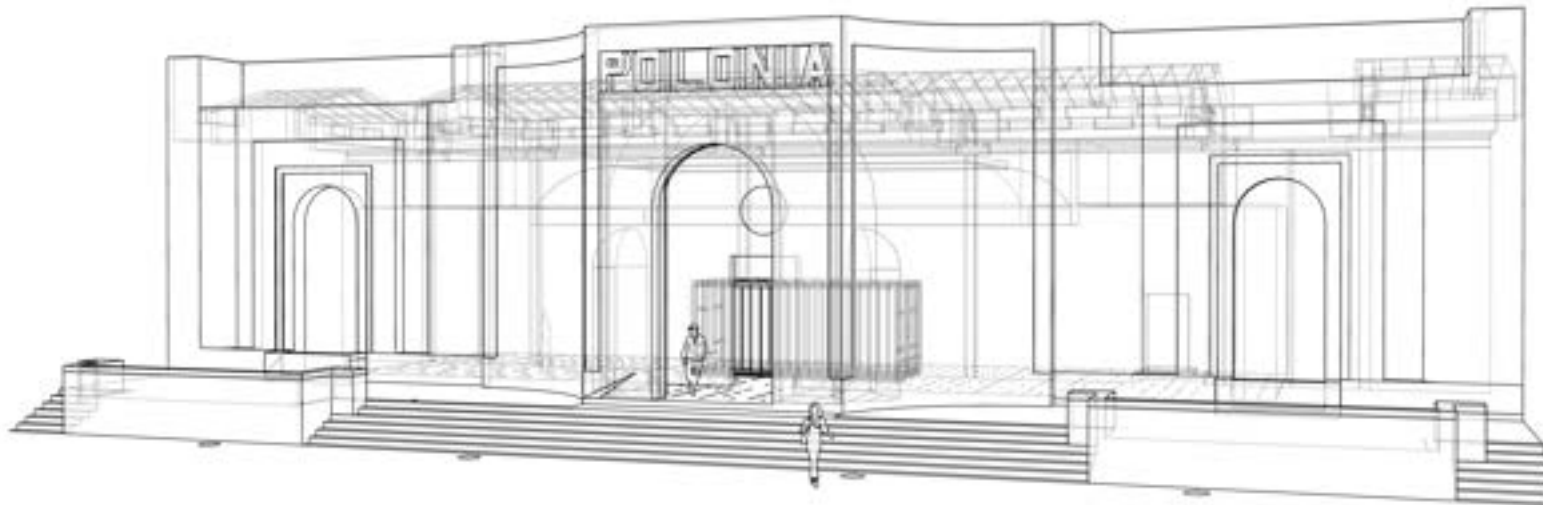
A story that keeps overwriting itself, only to be erased again — like words written in sand, carried away by the tide.

A story of light that shines through wounds and weaves a network of luminous narratives in the environment around a sensing body.

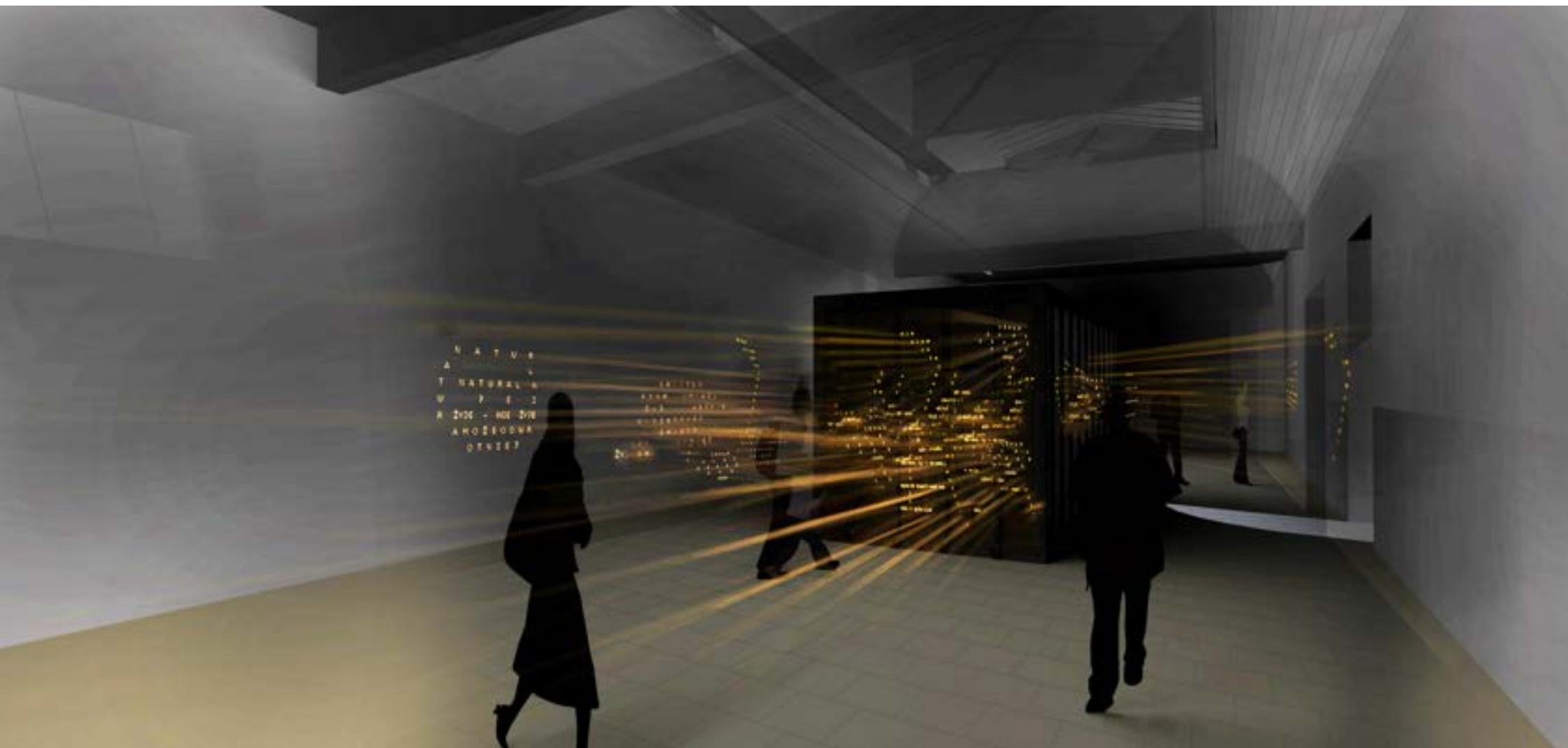

Technical drawing: container with robotic arm

Wizualizacje Minor Machine

[Rysunek 3] plan ogólny - szkielet - ujęcie 1

[Rysunek 8] *Minor machine*: wizualizacja wnętrza - kolejne dni

